

Rumunia kupuje Patriots

Tomasz Dąbrowski

21 listopada parlament Rumunii uchwalił ustawę wyrażającą zgodę na zakup systemu obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej średniego zasięgu Patriot w ramach amerykańskiego programu zagranicznej sprzedaży uzbrojenia (FMS). Na mocy tej decyzji rumuński rząd zamierza kupić siedem jednostek ogniowych (trzy i pół baterii) w standardzie PAC3+, wraz z rakietami i towarzyszącym sprzętem za ok. 4,64 mld USD (cena łącznie z VAT). Minister obrony zapowiada, że kontrakt na zakup pierwszej jednostki ogniowej (za 0,91 mld USD) będzie podpisany do 1 grudnia. Ma ona być dostarczona w połowie 2019 roku i uzyskać zdolność operacyjną w roku 2020. Kalendarz zakupu kolejnych jednostek ogniowych nie został przedstawiony. Rumuńskie władze ujawniły, że cztery jednostki ogniowe Patriotsów przeznaczone będą dla wojsk lądowych, a trzy pozostałe dla sił powietrznych. Przygotowania Rumunii do zakupu systemu Patriot toczą się w szybkim tempie pomimo zmiany na stanowisku premiera w czerwcu br. i zmian na stanowisku ministra obrony w czerwcu i wrześniu br. Pierwsze oficjalne informacje o zainteresowaniu Rumunii zakupem pojawiły się w kwietniu br. W lipcu Departament Stanu USA wydał zgodę na sprzedaż systemu, a we wrześniu koncern Raytheon otworzył swoje biuro w Bukareszcie i miesiąc później podpisał memorandum z państwowym, rumuńskim koncernem Aerostar. Dotyczy ono zbadania możliwości transferu technologii i współpracy technicznej w związku z planowaną transakcją, kwestia ta nie jest jednak warunkiem realizacji kontraktu. Ustawa wyrażająca zgodę na zakup Patriotsów została przyjęta przez parlament w ciągu dwóch dni procedowania (zgodnie z rumuńskim prawem każdy zakup zbrojeniowy powyżej 100 mln euro wymaga zgody parlamentu).

Zakup systemu Patriot jest kluczowym elementem programu modernizacji rumuńskich sił zbrojnych z sierpnia br., który przewiduje wydatki zbrojeniowe na poziomie ok. 11,5 mld USD w latach 2017–2026. Suma zarezerwowana na zakup Patriotsów stanowi blisko 40% tej kwoty. Poza systemem obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej rumuńskie władze deklarują chęć zakupu m.in. czterech korwet wielozadaniowych (za ok. 1,9 mld USD), rakietowego systemu artyleryjskiego (w sierpniu amerykański Kongres wydał zgodę na sprzedaż Rumunii systemu HIMARS za 1,25 mld USD), myśliwców wielozadaniowych, śmigłowców szturmowych i wielozadaniowych oraz transporterów opancerzonych.

Komentarz

- Plan zakupu Patriotsów oraz wzrost wydatków na obronność cieszą się szerokim poparciem politycznym w Rumunii. Zarówno centrolewicowy rząd, jak i centroprawicowy

prezydent oraz opozycja traktują zakup systemu Patriot nie tylko w kategoriach zwiększenia zdolności obronnych, ale przede wszystkim jako polityczną inwestycję w strategiczny sojusz z USA. Opozycja nie tylko nie kwestionuje zasadności zakupu systemu, którego łączna wartość odpowiada 6,5% wydatków budżetowych Rumunii w tym roku, ale wręcz atakuje koalicję za możliwe opóźnienia w realizacji transakcji. Pośrednim efektem politycznego konsensu jest brak szerszej debaty publicznej na temat inwestycji w siły zbrojne. Władze ogólnikowo informują o motywach zakupu systemu, podkreślając polityczno-prestiżowy wymiar planowanej transakcji. Z kolei prezydent Klaus Iohannis sugerował wręcz, że kwestia zakupów sprzętu wojskowego jest zbyt skomplikowanym tematem, aby poddawać go pod debatę publiczną.

- Szybka decyzja o zakupie systemu Patriot jest efektem utrzymującego się w Rumunii poczucia zagrożenia ze strony Rosji w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej oraz aneksji Krymu. W Bukareszcie rosyjska agresja została odebrana jako potwierdzenie niestabilności basenu Morza Czarnego i wpisała się w silnie ugruntowaną percepcję Rosji jako mocarstwa neoimperialnego. Tym bardziej że Krym znajduje się niespełna 300 km od rumuńskiego wybrzeża, a Rosja przez morską strefę ekonomiczną stała się *de facto* rumuńskim sąsiadem. W tym kontekście w 2015 roku doszło do podpisania ponadpartyjnego porozumienia o zwiększeniu budżetu obronnego do poziomu 2% w 2017 roku i utrzymaniu tego poziomu przez kolejną dekadę. Porozumienie jest dotąd respektowane; Rumunia zwiększyła poziom wydatków na obronność z 1,4% PKB w 2015 roku do 2% PKB w roku obecnym; 46% wydatków planowane jest na uzbrojenie. Dynamicznie rosnące wydatki budżetowe (choć deficyt budżetowy nie przekracza 3% PKB w 2017 roku) i zapowiedzi dalszego zwiększania wydatków przez obecny centrolewicowy rząd rodzą jednak pytania o perspektywę utrzymania wysokiego poziomu wydatków na inwestycje zbrojeniowe.